

(המשך מעמוד 6)

שד ועידת-יבגראד מנובמבר 1978. ועידה זו קיבלה, פה אחד, בהשראת עבודה ואש"ף, החלטה שקראה לשלום על בסיס הגבולות של ה-4 בינוי 1967.

כל אלה היו צעדים שהשתמעה מהן הכרה, אך רק בעקיפין. אחריה באה החלטה שאמרה זאת במישרין:

החלטת המועצה הלאומית הפלסטינית, כמושבה ברמשק בי 1981, שאישרה כמה מלא את הצעת הנשיא ברוז'נייב לכינון שלום הירוק מבוסס על ביטחונה וריבונותה של ישראל מחד, והקמת מדינה פלסטינית מאידך (ראה מיסגרת).

לפי סרטאוי (וגם לפי ערפאת, בשיחתו עם אבנרי), החלטה זו מהווה אישור מפורש של המועצה הלאומית הפלסטינית שאש"ף מוכן להכרה הדדית.

הייג הסכים

סרטאוי נפגש עם ברונו קרייסקי, עם אישים בכירים בארמון אליזה בו פאריס. עם ראשי משרד-החוץ הבריטי ו עם שילטונות השוק האירופי המשותף בריוסל, כדי להביא לידיעתם עובדות אלה. אך עיקר פעולתו היה מכון, כמוכן, לעבר ארצות-הברית.

אין סרטאוי יכול לנסוע בעצמו לארצות-הברית. זוהי עובדה מדהימה: הנציג הבולט ביותר של מחנה-השלום הפלסטיני, ישרי ביו מגנים אותו ביגלול עמדתו הפרויאמרי קאית, אינו יכול להכנס לארצות-הברית. הסיבה, לכאורה: גילוי פרטים בלתי-נכונים נים בדרכון הדיפלומטי התוניסאי שבעור-תו הגיע לארצות-הברית ב-1976, בידיעת משרד-החוץ האמריקאי. תחת לחץ כבד של הלווי היהודי, נדרש אז לצאת מארצות-הברית, ומאו אינו יכול לקבל אשרה. סרטאוי נסע לתוניסיה, ושם נפגש עם הנשיא הוקן, חביב בורגיבה, בארמונו. **בשיחה זו, שנערכה בי 2 באפי ריו 1982, קיבל בורגיבה, בעל יוזמת-השלום הראשונה משנת 1966, את הצעתו של סרטאוי כי התלהבות, הוא העמיר רשותה את ראשי-ממשלתו.**

למחרת היום, ב-22 באפריל, נפגש סרטאוי עם ראש ממשלת תוניסיה, מוחמד מזאלי, ושרי-החוץ, באגי סאבו, מזאלי קיבל על עצמו להביא את העניין לראשי השילטון האמריקאי.

כסוף אפריל נסע מזאלי דאר צותיהברית, והביא את העניין לידעת האמריקאים.

התוכנית שהובאה לפני שרי-החוץ, אלכי סנדר הייג, היתה בת שני עיקרים:

- סרטאוי יצהיר רשמית, כי שם אש"ף, כי אש"ף מוכן להכרה בזכות-הקיום של ישראל על בסיס הדרגה.

● ארצות-הברית תודיע כי הציירה זו מקימת את התנאי שיועמד עידי הנרי קיפונג'י, בתחייבותו המפורסמת לישראל, שארצות-הברית לא תכיר באש"ף כעוד האירגון לא יכיר בישראל. לאחר מכן תפתח ארצות-הברית במגעים רשמיים עם אש"ף, לשם השגת הסדר-שלום.

כאשר חזר מזאלי לארצו, היה משוכנע כי קיבל תשובה חיובית מהייג, והוא העיר ביר ידיעה זו לסרטאוי.

עם קבלת אישור זה, ניגש סרטאוי לירכונות המעשיות. הוא נפגש עם ראשי משרד-החוץ הבלגי, מאחר שבבלגיה כיהנה כיושב-ראש מושב שרי-החוץ של השוק המשותף. שעמדה להערך ב-20 בינוי, ושל ועידת-הפיסגה של מדינות-השוק, שעמדה להיערך ב-28 בינוי. כדי להגביר את התהורדה באירופה, החליט סרטאוי להשמיע את הצהרתו ההיסטורית לפני מועד זה.

סרטאוי היה גם מודע לצורך להביא את הדברים בהבלטה הרבה ביותר לידיעת הציבור הישראלי. מכיוון שידע כי העולם הזה ידווח על מאורע כזה בצורה נאותה, לקח בחשבון גם את מועדי-ההופעה של השבועון.

לכן קבע את המועד: היום הי שני, ה-14 בינוי 1982.

זאת היתה התוכנית: סרטאוי ווי ימסור את הצהרתו היסטורית רית כמוסד רבה-היוקרה ב-14 כי יוני, ערפאת יאשר את הדברים כדיעבד בבירות (צורה זו נבחרה כדי למנוע סיונות-הכנה של סוכי ני סוריה וזכו באש"ף), הדברים יתפרסמו בהבלטה רבה ובכרזות-הכר באירופה, בישראל ובארצות-הברית.

רית, ארצות-הברית תודיע כי היא מוכנה לפתוח בהידברות עם אש"ף.

שמונה ימים

פתיחת הפגישה הישראלית ללבי נוף, ב-6 בינוי, שמונה ימים לפני ה מועד שנקבע להשמעת הצהרה ההיסטורית, רית, שיבש את כל התוכניות.

תחילה נראה כאילו זה צירוף של מיקר, בדרגה ביצבץ חשש שאין זה כני אלכסנדר הייג היה שותף לכך. כוש היוזמה הזאת, והוא ידע את כד פרטיה, רבות התאריך שי נקבע. יתכן כי הוא מסר על כך דעמויתו הישראליים.

האם נבחר העיתוי החפז לפתיחת ה מילחמה כדי לקדם את פניה של יוזמת השלום הזאת, שהיתה יוצרת תנאים פרי ליישים אשר היו מונעים כל אפשרות של התקפה ישראלית?

סימנים שונים מעידים על כך שמנחם בגין ואריאל שרון החליטו באופן די חטוף, בעצה אחת עם האמריקאים, לפתוח ב מילחמה דווקא במועד זה. בין השאר:

- נסיעתו של שרון לזושינגטון, כמה ימים לפני המועד. בפגישותיו בוויני גטון התקבלה ההחלטה לפתוח במילחמה.

● ההתנששות בחיי השגריר הישראלי בלונדון בוצעה על-ידי קבוצת אברנידאל באופן חפז ביותר, ללא הכנה מספקת.

● תוך שימוש באנשים בלתי-אומרים, ובנייהם בראחי של המנהיג עצמו (העולם הזה 2336), למישהו היה חשוב ש תבוצע באופן כהול, בתאריך מסויים.

● ההפצצה המאסיווית של ביי-רית, שבה נהרגו כ-500 אזרחים ונגרמו נזקים עצומים, הווקה קשה לתדמית ישראל בעולם, אך היא היתה דרושה כדי להכריח את ערפאת להתיר הפגזת היי שובים בגליל — שהיא שימשה עילה אידיאלית לפתיחת הפלישה. בלעדית הפגזה זו אי-אפשר היה לגייס את דעת-הקהל הישראלי למלחמה זו.

● יש מקום להשערה כי אלכסנדר הייג אמנם הודיע לתוניסים שהוא מסכים ליוזמת סרטאוי ולמסקנות

הראשונה לראיון עיתונאים ישראלים (אורי אבנרי, שרית ישי וענת סרגוסטי, חברי מ ערכת העולם הזה), סרטאוי השמיע את הצהרתו ההיסטורית. האלד אל-חסן העניק ראיון לאורי אבנרי והודיע על הנכונות להפסיק את הפיגועים. (ראה עמוד 7).

אך כל זה קרה בנסיבות שונות לגמרי מאותן שתוכננו. צערו ש ערפאת נראו עתה כמעשי-איוש שר הנהגה המבקשת להציד את עצמה, בעוד שנכון ההיפך: צעי דויה-שלום לא כאו כדי להיחלץ מן המצור, אלא המצור נוצר כדי למי נוע את צעדי-השלום.

בישראל עצמה נוצרה אוירה של טרור פנימי, שמנע מאישים מתונים להיענות ליוזמת סרטאוי. צידי-המכשפות נגד אורי אבנרי הטיל את מוראו על האחרים. הצי-הרות-השלום הדרמאטיות של אש"ף, אשר היו גורמות לסנסציה עולמית ולשינוי יסודי במערכת הפוליטית בעולם, ואילי גם בישראל, נבלעו בסערת המלחמה.

יתכן מאוד שזאת היתה אחת המטרות המרכזיות של מתכנני מילחמה זו. היא היתה מילחמת מנע — למניעת השלום עם אש"ף.

התחקוק

אמריקאית

עיצאם סרטאוי השמיע את הצהרה תו במוסד אפר"י בפאריס ב-13 כי יולי, באיחור של חודש, היא וכמה בהד יוכר בצרפת, בכריטינה ובארצות אירופי יות אחרות, אך רק בקושי רב, ובצורה מעוותת, הגיעו הדברים לאמצעי-ההיקשר רת האמריקאיים. בישראל לא עוררה כימעט שום הד.

סרטאוי השמיע גאום ארוך, שרק קטע אחד ממנו (ראה מיסגרת) קרא מן הכתב. בנאומו סקר צעד אחרי צעד את תהליך השינוי שחל באש"ף, את הדרכים שבהן בוטלו סעיפי האמנה הפלסטינית על-ידי החלטות המועצה הלאומית, ואת הפיתרון המוצע עתה על-ידי אש"ף להשגת שלום-אמת יציב ובריקי-אש. הנוכחים באולם —

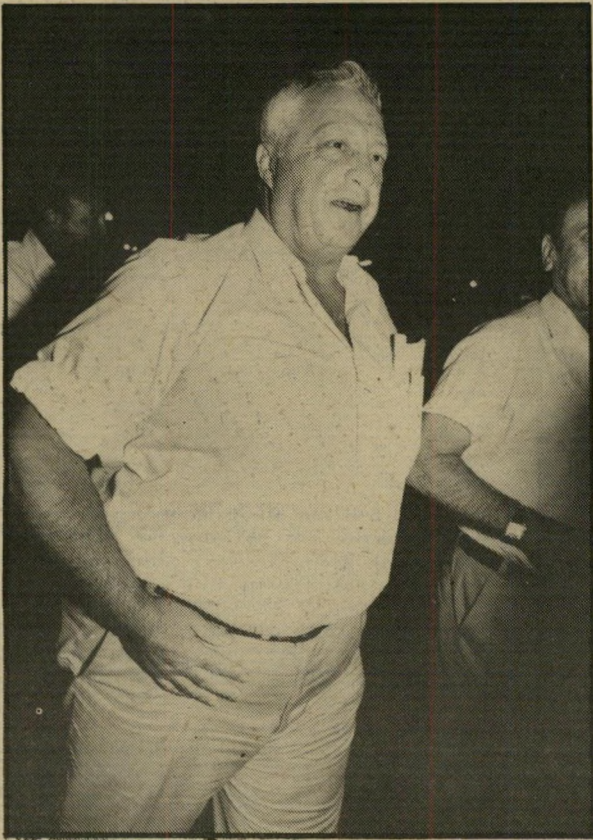
השלום הישראליים נגד המלחמה, קרא באופן דרמאטי לאנשי-השלום לבוא ולהיר ועד עימה. הוא הזכיר שמתיהם של אר-בעה: מוטה גור יוסיד ממיפלגת-הע-בודה, ויקטור שמיטוב ומוחמד וותד מי מפ"ם. (עם אנשי המועצה הישראלית ל מנע שלום ישראלי-פלסטיני, אורי אבנרי ומתי פלד, למחרת היום במ סיבת-עיתונאים בינלאומית משותפת ב לונדון, כן הופיע במסיבות-עיתונאים מי שותפות עם מתי פלד בבויסל ובפאריס.) **כאשר נשא עידי כתב ישראלי אם הוא מוכן להיפגש גם עם אישי-ממשלה ישראליים, השיב: "בהחלט כן. אני מוכן להיפגש עם כל ישראלי, ישראלי רע הופך כי עיני לישראלי טוב כשהוא מוכן לרבר עימנו."**

לפי המדובר, היתה הצהרה זו צריכה להביא בעיקבותיה יוזמה אמריקאית להיר דברות עם אש"ף, אך הסתבר כי התחייבותו זו של הייג — שפוטר בינתיים — היתה כוזבת.

תחילה המתינו האמריקאים בשיחה נבוי כה, אולי מתוך תיקוה שתבוא הכחשה מי בירות. אולם שום הכחשה לא באה. להיר פו, הסנטור צ'ארלס פרסי, יור ועדת החוק של הסנאט, הודיע כי יש בידיו הור כחות לכך שהודעת סרטאוי ניתנה על דעת יאסר ערפאת. בין השאר הסתמך על דבריו של ערפאת בראיון שהעניק לאבנרי, שהתאימו להצהרת סרטאוי.

אחרי-כך באו הצהרות גומגומות. נאמר כי, "היו בעבר מיקרים שבהם הוכחשו דיברי סרטאוי" — תוך התעלמות גמורה מן העובדה הרועמת שהפעם לא היתה שום הכחשה כזאת, אלא להיפך. אחרי-כך נאמר שלא די בנכונות אש"ף להכיר בישראל, אלא שעליו להכיר גם בהחלטת מועצת-הביטחון 242. החלטה זו, המתעלמת כליל מקיום העם הפלסטיני ומזכויותיו הממתייחסות רק לפליטים, אינה קבילה על שום פלסטיני. קבלתה היתה מהווה כניעה גלוי ייה וגמורה — ואנשי משרד-החוץ האמריקאי יודעים זאת היטב. **הם העלו תביעה זו כדי להכשיל את העניין.**

(אמנם, כל זה נעשה לפני שנכנס לתפ-קידו שרי-החוץ החדש, ג'ורג' שולץ, יתכן

אריאל שרון

מנחם בגין

האם הודיע להם הייג על הכוונה של ערפאת?

כי הקו ישתנה כאשר יקבל לידיו את הרסן).

התחקוק

ישראלית

התגובה של אישים ישראליים לא היתה פחות המקנית. כל ארבעת האישים שהוזכרו על-ידי סרטאוי נמנעו מלהיענות פומבית להזמנה.

השומן והסולת של החברה הפוליטית ה צרפתית ונציגי כלי-התיקשורת העולמיים התרשמו עמוקות.

הוא הקפיד להדגיש כי יוזמה זו אינה נובעת מן המלחמה, ואינה סימן של חולי-שה או כניעה. להיפך, טען, הוא מדבר מעמדה של כבוד וכוח, כי אש"ף מחזיק מעמד מול כוחות צה"ל במערב-ביירות, ו מילחמה זו נגד העם הפלסטיני היא האי רוכה ביותר בתולדות ישראל, מאז 1948. אחרי שהעלה על נס את עמדת כוחות

הנוכחות ממונה לגבי המדיניות הי אמריקאית, אך באותו מועד נתן אור ירוק לישראל לפתוח במילחמה מיידית, כדי למנוע אותה.

ואכן, הפלישה הישראלית שינתה את המצב מעיקרו. אמנם, ערפאת וסרטאוי לא נטשו את הדרך שקבעו לעצמם, לקראת הכרה הדדית. ערפאת קיבל רשמית את יוזמת שלוש המנהיגים היהודיים (פיאר מנדס-פראנס, נתום גולדמן ופיליפ קלוצ-ניק) שקראו להכרה הדדית. הוא קיבל בפעם